

КОЈ ГО ПОРАЗИ ОТОМ

За време на турското владеење на Косово во административните средини биле воспоставени воени гарнизони, како службен јазик се зборувал турскиот, се развивала турската култура, постоел урбан исламски верски живот. Интересна е тезата дека на почетокот на турското ропство мнозинството Албанци на Косово биле католици.

Британскиот политичар Аубреј Херберт вели: "Оние кои ги поразиле Турците беа Албанци, а не Срби, Бугари или Грци".

Пишува:
Мишко ТАЛЕСКИ

Недостатокот од недвосмислени непосредни докази за илирско-албанскиот културен и општествен континуитет, доведе до заклучок дека замислата за тоа дека илирските Дарданци биле предци на Албанците, денес може да има сентиментална вредност за косовските Албанци. Се проценува дека основата на зборот Албанија доаѓа од индоевропскиот корен "алб", како и од шкотскиот термин Албаин. Жителите на планинските предели на Северна Албанија, од каде што потекло водат мнозинството косовски Албанци се нарекуваат брдјани или горстаци. Организирани се во клановски заедници, искажуваат непокорност на законите и правилата, што се покажува низ различни периоди од човековата историја, почнувајќи од Римската империја, преку Отоманското царство сè до денес. Од средината на IX век мнозинството косовско население го сочинувале Словените, како под бугарска власт, така и во времето на средновековната српска држава. Сепак, историчарите тврдат дека Косово не може да се смета за лулка на српската држава и култура, туку таквиот епитет треба да ѝ се даде на Рашката област каде што владееле словенските жупани. Ниту најстарите верски објекти не се изградени на Косово, тврдат западните историчари. "Студеница" и манастирот "Свети Горѓе" се из-

градени во близина на Нови Пазар, западно од Косово, а манастирот "Жица" се наоѓа на север. Манастирите "Милешево" и "Сопокани", исто така, се надвор од границите на денешно Косово. Оттука, овие историчари заклучуваат дека зачетоците на српската држава не се на Косово, туку на север и на запад од него. Како што српската средновековна држава се ширела на југ и на север, Косово постепено станало средиште на српската територија. Рудниците за сребро во близината на Приштина и развиената трговија во Призрен биле од исклучително значење за раз-

Балканот и во Европа, многу поважна била битката на Марица во 1371 година, која христијаните ја изгубиле. Вук Бранковиќ, кој во српската историја е опишан како предавник, според западната историографија, всушност не им се покорил на Турците, туку умрел во турски затвор. Од 1455 година, кога се покорени Ново Брдо и Призрен, па сè до почетокот на XX век Косово се наоѓало во рамките на отоманската империја. За време на турското владеење на Косово во административните средини биле воспоставени воени гарнизони, како службен јазик се збо-

одреден статус во општеството, го прифаќале исламот. Вакви појави можеле да се забележат сè до XVIII век. Интересно е и тоа што отоманската власт ѝ помогнала на Српската православна црква да воведо свои институции на Косово, со цел турската власт да воспостави контрола над српското население, а односот кон католичката црква никогаш не се развивал на добра основа. Тоа и не чуди многу, заради фактот што најголемиот европски непријател на султанот бил Порте, припадник на најголемата католичка земја. Се претпоставува дека одлучувачко влијание на положбата на православната и на католичката црква имала Австриско-турската војна, која се водела од 1683 до 1699 година. Пред тоа на Косово владеела верска анархија. Во 1689 година австриската војска го запоседнала Косово. Во редовите на австриската армија имало и Срби, кои неколку години пред тоа живееле во Австрија. Во Косово брзо растело незадоволството на населението од турската власт, така што во еден момент се појавиле 20.000 бунтовници Албанци и други муслимани кои му се придружиле на австрискиот војсководец Пиколомини. Австрискиот поход дошол и до Скопје. Сепак, во 1690 година австриската војска неподготвена го дочекала турскиот противудар. Австријците се повлекле оставајќи ги албанското и српското население сосема незащитени. Христијанското население, Србите, Македонците и другите

НА БАЛКАНОТ СÈ УШТЕ НЕ СЕ РАЗЈАСНЕТИ ИСТОРИСКИТЕ ФАКТИ КОЈ ОД КАДЕ ДОШОЛ И КОГА. ОД КАДЕ ДОШЛЕ СЛОВЕНСКИТЕ НАРОДИ, ОД КАДЕ ТУРЦИТЕ, ОД КАДЕ АЛБАНЦИТЕ И ВО КОЈ ПЕРИОД ОД ИСТОРИЈАТА. НАЈГОЛЕМИОТ ДЕЛ ОД СВЕТСКИТЕ ИСТОРИЧАРИ СЕ НА ПОЗИЦИИТЕ ДЕКА СЛОВЕНИТЕ ДОШЛЕ НА ПОЛУОСТРОВОТ ВО ШЕСТИОТ ВЕК. МНОГУМИНА ОД ОВИЕ АНАЛИТИЧАРИ И ИСТОРИЧАРИ ГО ПОСТАВИЛЕ ПРАШАЊЕТО ДАЛИ ДЕНЕШНИТЕ АЛБАНЦИ СЕ ИЛИ НЕ СЕ ПОТОМЦИ НА ПРАЖИТЕЛИТЕ НА БАЛКАНОТ.

војот на Србија. На тој начин Косово станало важно стратешко место за српскиот народ. Западните историчари дури и тврдат дека Србите претерано се повикуваат на важноста на Косовската битка во 1389 година. Тие додаваат дека оваа година не е судбоносна за српската држава. Српското царство се распаднало набрзо по смртта на цар Душан во 1355 година, но елементи на државност се зачувани и по завршувањето на првата Косовска битка. Дури нема и официјални потврдени информации за тоа дали во таа битка победиле христијаните или Турците. За отоманското навлегување на

рувал турскиот, се развивала турската култура, постоел урбан исламски верски живот. Интересна е тезата дека на почетокот на турското ропство мнозинството Албанци на Косово биле католици. Тие биле принудувани да преминат во исламската вера. Тоа го правеле од свој интерес, добивале места во јавниот живот, а им било дозволувано да ги зачуваат својот јазик и обичаите. Сепак, католицизмот останал длабоко врежан во свеста и во културата на Албанците, независно од тоа дали тие биле исламизирани или не. На пример, жените останувале во католичката вера, а мажите, за да добијат

АНСКОТО ЦАРСТВО?

биле изложени на невиден терор, а пред налетот на Турците и на Татарите многу народи почнале да бегаат и дошле дури до северните граници на Австрија. Од тоа време датираат и податоците за 30.000-40.000 православни, кои преминале во Австрија и таму останале засекогаш. За српската историографија тоа е големата преселба на Србите со која се објаснува денешната демографска нерамнотежа на Косово. Во наредните децении настанала масовна исламизација на Албанците на Косово. Истовремено, европските сили направиле обиди преку христијанското население да ја дестабилизираат Турција и да ја потиснат од континентот. Првиот обид е направен во 1737 година. Во договор со патријархот и со скопскиот надбискуп Австрија направила уште еден поход на Косово, искористувајќи ја Руско-турската војна. Походот пропаднал бидејќи вториот ешалон на австриските сили катастрофално биле поразени кај Бања Лука, па оние кои веќе се наоѓале на Косово морале да се повлечат за да не доживеат пораз. Во редовите на австриските сили се бореле и Албанци и Срби. При повлекувањето на војската на север настрадале околу 3.000 Албанци. Преживеаните Албанци останале во денешна Војводина каде што и сега живеат во селата Хртковци и Никинци. Во 1992 година војниците

на Воислав Шешељ ги протераа Албанците од Хртковци, обвинувајќи ги дека се Хрвати.

СРПСКИТЕ АПЕТИТИ ЗА ЈУГОТ

Значајни промени во демографската структура на Косово се случиле во XIX век, во времето на создавањето на српската држава, кога многу косовски Срби одлучиле да се преселат. Кнежевството Србија водело политика на етнички чистење на Албанците муслимани и ги присилувало на иселување во Турција или, пак, ги принудувало да одат на Косово. Европските сили имале територијални претензии кон Турција, така што ја искористувале моќта на Србија да влијае на иселувањето на муслиманското население. Во контекст на тие превирања се случила и Третата косовска битка во 1831 година, која претставувала своевиден парадокс, бидејќи европските муслимани, главно, етнички Албанци и босански Словени, се побуниле против проевропските реформи кои ги спроведувала турската власт. Сепак, реформите биле спроведени. Сè до 1845 година Косово и Северна Албанија постојано биле под тензија иницирани од локалното муслиманско население, кое било против реформите. Во втората половина на XIX век се зголемувале апетитите на Србија за ширење кон југот и на

територијата на цела Босна. Во тоа и помогнала Русија, која влегла во војна со Турција. Во 1878 година е свикан Конгрес во Берлин на кој Србија, освен некои помали подрачја, не добила ниту еден дел од Косово.

ПРЕСУДНОСТА НА ПРИЗРЕНСКАТА ЛИГА

Проектот за целосна независност на обединетите албански земји добил голем замав кон крајот на XIX век. Најголем придонес за развој на таа идеја дале албанските иселеници во дијаспората. Важен чекор во артикулацијата на албанската национална свест направиле браќата Фрашери, кои живееле во Истанбул. Тие имале сосема поинакви замисли за развојот на албанската кауза од клановските поглавари на Албанците на Косово. Во 1879 година била основана Призренската лига. Фрашери се залагал за поголема автономија на Албанците на Косово, иако поголемиот дел од членовите на Лигата биле задоволни со самоуправата која ја имале во рамките на турската империја. "Да бидеме сите Албанци и да создадеме една Албанија", порачувал Фрашери. Кога Призренската лига презела чекори за проширување на својата власт во Битола, Скадар и Улцињ, веднаш реагирала средната турска власт и во 1881 година со воена сила го задушила тој

обид. На почетокот на 1908 година се појавиле гласини дека се подготвува австриска инвазија на Косово. Шпекулациите ги пренесувале српските агитатори. Било јавено дека инвазијата на Австрија доаѓа од југ, од Македонија. Набрзо во Урошевац се собрале 3.000 вооружени Албанци и се спротивставиле. Тоа биле класични манипулации. Младотурците почнале да спроведуваат жестоки репресии врз албанското население. Србија не дозволила да се воспостави албанска држава на Балканот, па со одобрување на младотурските власти организираа четнички групи во Македонија и на Косово. Кога сеалбанското движење на чело со Хасан-бег и Исо Болетин се изборило за албанска автономија во 1912 година, во рамките на турското царство, империјата веќе била пред распаѓање. Албанците активно придонеле за растурањето на големата турска империја, искористувајќи го судирот меѓу младотурците, кои се бореле за модернизација на општеството и на групите кои биле за враќање на старите принципи на Отоманското царство. И како заклучок на оваа западна историографија за албанските случувања на Балканот низ историјата, би ја навеле изјавата на британскиот политичар Аубреј Херберт кој вели: "Оние кои ги поразиле Турците беа Албанци, а не Срби, Бугари или Грци".

ADNAN REISEN STUTTGART

ADNAN D.o.o Lažani
Tel.: 048 / 473 315
Mob. 070 / 711 788

Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20
e-mail: dautoski@web.de

Direktor Alija Dautoski

70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH

FREIBURG
OFFENBURG
KARLSRUHE
STUTTGART
ULM
AUGSBURG
MÜNCHEN
KUMANOVO
SKOPJE
GOSTIVAR
KICEVO

↓ VERBINDUNG MIT SPOJUVANJE SO ↓
STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

BALI D.o.o Struga
Mob. 070 / 247 920
0173 / 9410324

Büro Freiburg
Tel. 0761 / 500 235
Mob. 0170 / 411 7693

Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48

Sekoja sreda, petok i nedela
Germanija - MAKEDONIJA
Sekoja sreda, sabota i nedela
Makedonija - GERMANIJA

Informacii i rezervacii od 900 do 2100 časot